

Pseudoprywatyzacja: Rosneft' przejmuje Baszneft'

Szymon Kardaś

10 października rząd Federacji Rosyjskiej zaakceptował transakcję zakupu przez największy rosyjski państwowy koncern naftowy Rosneft' 50,08% udziałów w spółce Baszneft'. Zgodnie z decyzją rządu transakcja ma zostać sfinalizowana do 14 października br. Baszneft' jest dynamicznie rozwijającą się rosyjską firmą naftową – ok. 20 mln ton wydobycia ropy w 2015 roku (szóste miejsce wśród największych producentów ropy w Rosji), znacjonalizowaną w grudniu 2014 roku. Pozostałymi udziałowcami spółki są władze regionalne Baszkortostanu (25% akcji), spółki córki Basznefti (4,41%) oraz inne osoby prawne i fizyczne (20,51%).

Komentarz

- Sprzedaż pakietu kontrolnego Basznefti jest z jednej strony realizacją planów rosyjskiego rządu. W budżecie federalnym na rok 2016 zakładano wpływy na poziomie 1 bln rubli pochodzące z prywatyzacji firm państwowych, w tym ze sprzedaży udziałów w Basznefti oraz 19,5% udziałów w Rosnefti (państwo posiada obecnie 69,5% akcji koncernu). Z drugiej została ona wymuszona przez coraz trudniejszą sytuację finansową Rosji. Plany prywatyzacyjne strategicznych aktywów ogłaszano bowiem wielokrotnie w poprzednich latach, nie podejmując jednak ostatecznych decyzji w tej sprawie.
- Zgoda na przejęcie pakietu kontrolnego Basznefti przez Rosneft' dowodzi wciąż bardzo silnej pozycji lobbingowej szefa tej ostatniej Igora Sieczina. Świadczy o tym sam przebieg procesu podejmowania decyzji w tej sprawie. Jeszcze w lipcu br. rosyjskie media informowały, że prezydent Putin polecił rządowi wyłączenie Rosnefti z możliwości udziału w procesie prywatyzacji Basznefti, a w sierpniu rząd poinformował o odłożeniu na czas nieokreślony prywatyzacji firmy. Jednak już 2 września Władimir Putin wypowiedział się publicznie na temat prywatyzacji Basznefti w sposób wskazujący na akceptację zgłoszonej kilka dni wcześniej przez Igora Sieczina pakietowej propozycji w sprawie rządowych planów prywatyzacyjnych. Prezes Rosnefti zadeklarował gotowość nabycia pakietu kontrolnego Basznefti po cenie wyższej niż rynkowa (330 mld rubli, czyli ok. 5,3 mld USD, co przewyższa obecną wartość rynkową pakietu o ok. 70–80 mld rubli). Poza tym przekonywał, że transakcja podwyższy kapitalizację samej Rosnefti, a w konsekwencji zwiększy wpływy z planowanej przez rząd sprzedaży pakietu 19,5% udziałów w koncernie.

- Sprzedaż pakietu kontrolnego Basznefti kontrolowanej przez państwo Rosniefti jest zaprzeczeniem istoty prywatyzacji. Wskazuje tym samym na to, że strategicznym celem rosyjskich władz pozostaje utrzymanie państwowej kontroli nad sektorem naftowym i jego dalsza konsolidacja wokół Rosniefti. W ten proces wpisać się może zapowiedź z początku października br. sugerująca, że Rosnieft' może sama odkupić od państwa 19,5% własnych akcji. Niewykluczone, że tym samym Rosnieft' będzie się powoli przekształcać w „naftowy Gazprom” – firmę coraz mniej efektywną ekonomicznie, która jednocześnie będzie dla państwa ważnym instrumentem realizacji celów politycznych (przykładem jest m.in. udział Rosniefti w mało perspektywicznych, kosztownych projektach w Indonezji czy Ameryce Łacińskiej, których efektem może być jednak zwiększenie politycznych wpływów Rosji).